

Eko potatis

Nr 5 - nov 2009

Skörden

Med hjälp av finansiering från GRO görs varje år provgrävningar för att bedöma skördens storlek och kvalitet i konventionella odlingar spridda över hela landet. Utifrån dessa resultat beräknas att den svenska nettoskörden i år är 35 000 ton lägre än i fjol. Eftersom 2008/09 var ett balansår mellan tillgång och efterfrågan innebär det att årets säsong 2009/2010 kan ha ett underskott på 2-3 veckors konsumtion vid en normal start av färsksäsongen nästa år.

Område Syd har 10 000 ton mera potatis än i fjol. Det innebär att där de flesta handlarna finns har man mera potatis i närområdet jämfört med i fjol.

Område Mellan har 35 000 ton lägre skörd än i fjol vilket beror på arealminskning och i vissa områden lägre skörd. De stora regnmängderna under sommaren har gett en del obärgad areal samt minskad skörd i delar av Mellansverige och södra Norrland.

I område Norr är nettoskörden 10 000 ton lägre än i fjol vilket motsvarar ökningen i område Syd.

I Europa har man tidigare under säsongen trots på en stor skörd i konventionell potatisodling på grund av arealökningar och god tillväxt på potatisen. Men på sensommaren blev det torrt och sedan dess har skördeprognoserna stadigt reviderats neråt och när man sedan börjat plocka in i lager och sortera framkommer att fränsorteringen är mycket större än normalt. Om odlarna kan hålla igen utbudet motsvarande efterfrågan ser det ut att vara möjligt att höja priserna den närmaste tiden

Marknadsutsikter

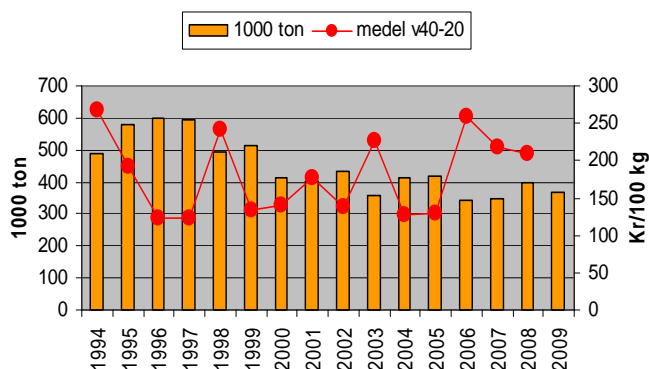
Svensk potatisodling lever i en öppen marknad I Danmark ser man att sorteringsutfallet är mycket sämre än förväntat. De danska odlarna har beslutat sig för att kämpa för höjda priser från en mycket låg nivå. En prishöjning i Sverige skulle vara en draghjälp för de danska odlarpriserna. I Finland har man fått en bra skörd i norr men en sämre i mellersta och östra delarna. Innan man gjort en lagerinventering vet vi inte hur det balanseras men

handeln trummar ut att det är så stort utbud och har pressat priserna i botten.

Priset till odlare i Sverige har under hösten i de flesta fall varit betydligt lägre än ifjol medan konsumentpriset legat förhållandevis lika. Handeln har dock inte visat vilja att höja priset till odlarna utan avvaktar utvecklingen i Danmark samt att det på hemmamarknaden fortfarande är ett för stort utbud från odlarna. Kort sagt man upplever att det är gott om potatis! GRO:s Marknadskommitté har satt som mål att höja priset i november och ytterligare efter jul med sikte att kunna nå ungefär samma medelpris som ifjol. Det gäller då för Klass 1 packkvalitet som inte har så stor importkonkurrens från Danmark men en viss konkurrens från Finland. Handeln har inte svarat direkt och då gäller det att odlarna håller igen och i princip bara levererar det packarna efterfrågar. Om handlarna måste ringa uppfattas det som att det finns lite potatis men om odlare tjarar i telefon så finns det överskott! Det ligger på odlarna att kräva prishöjning. Det pågår just nu ett mycket aktivt arbete bland odlare anslutna till GRO för att hjälpas åt att försöka höja odlarpriset.

Då man tittar historiskt bak i tiden på samband mellan skördeutfall och medelpris för matpotatis borde medelpriset för säsongen 2009/10 kunna hamna 220 kr/kg det vill säga 10 kr/100 kg högre

SKÖRD OCH PRIS SVERIGE

än i fjol. Se diagrammet. Men då krävs prishöjning före jul. Idag ligger priset alltför lågt. Källa GRO.

Skördeläget i ekologisk odling

När det gäller skördeläget i de ekologiska odlingarna har vi ingen provgrävning att stödja oss på. Efter en rundringning ges följande signaler.

I Skåne gjorde den torra våren att det var extra viktigt att komma igång med bevattningen tidigt för att undvika problem med skorv. Sommarens väder var för övrigt mycket gynnsamt i Skåne vilket gett en högre skörd än normalt. Vid upptagningen var vädret återigen torrt på många håll och det gällde därför att vara extra skonsam vid upptagningen för att undvika stötskador.

På Gotland är man nöjd med årets skörd. Den är något lägre än väntat (småfallande) men har en mycket bra kvalitet. Årets areal var ungefär samma som i fjol.

I Västra Götalands län sammanfattar man 2009 som ett av de bättre jämfört med de senaste åren. Mindre regn vid skörd och relativt god avkastning i ekofälten.

I Närke uppges normal skörd. I Dalarna och Uppland är skördarna i år lägre än de varit de senaste åren på grund av stora regnmängder under juni och juli och tidigare bladmögelangrepp.

Handel

Försäljning till butik uppges av några odlare och handlare som normal, lite trög eller något lägre än vanligt. Försäljning på kommun finns exempel på ökande efterfrågan.

En viss ökning av efterfrågan kan också skönjas på andra kanaler. Olika prenumerationssystem med lådor bidrar till detta. Bondens marknad är också viktig del. En viss efterfrågan finns på biodynamisk potatis.

Lokalt, närodlad, svenskt har ett mervärde. Se till att ursprungsmärkning är väl synlig i butik och storhushåll. Vid försäljning direkt till butik, se även till att ta betalt för din del som grossist och packare.

Eget utsäde

Ett friskt och ungt utsäde ökar möjligheterna till en bra skörd. En bra strategi är att varje år köpa 1/7 av utsädesbehovet och göra en egen uppförökning

avskild från bruksodlingen. Flertalet av de sorter som används inom ekologisk odling har förhållandevis bra motståndskraft mot virus Y (krusssjuka). Ifall man vill veta vilken virushalt det egna utsädet håller skickar man prover i paket till Jordbruksverket, Utsädesenheten, Onsjövägen, 268 31 Svalöv. Telefon 036-15 83 23.

Ta ut ett representativt prov. Lägg 110-115 knölar i en nätsäck. Ange Virus Y test, namn, adress, ev. kundnr, telnr och sort. Provsvar fås inom ca 6-8 veckor. Kostnad per prov är 640 kr.

Var uppmärksam på om det fanns stjälbakterios i odlingen i somras. Om det finns stjälbakterios i partiet är det inte lämpligt som utsäde.

Regler ekoutsäde

Kravet på ekologiskt utsäde kommer 2010 vara liksom tidigare på sortnivå. De sorter som har legat i ekologisk uppförökning inför 2010 är Sava, Ovatio och Sarpo Mira.

Biofer

Samtliga Bioferprodukter är godkända för KRAV-certifierad odling även efter årsskiftet. Broilergödsel som fanns i en del produkter togs bort redan i våras.

Potatisdag i Skara

Tema kvalitet-avsättning

24 nov 9:30- 15:00, Hushållningssällskapet i Skara

Ett steg mot ökad lönsamhet i den ekologiska odlingen är att säkra produktkvalitet och att nå kunden på ett bra sätt. Regeringens mål är att år 2010 ska 25 procent av den offentliga konsumtionen av livsmedel komma från certifierade ekologiska livsmedel. Dagen är ett led i att öka produktkvaliteten och öka möjligheten till säkrad avsättning. Program se Jordbruksverkets sida www.jordbruksverket.se/kurserochseminarier Anmälan senast den 18 nov.

Ansvarig Jordbruksverket:
Katarina Holstmark, Jordbruksverket, Skara
Tfn 0501-60 58 61, e-post: katarina.holstmark@jordbruksverket.se

Redaktör:
Åsa Rölin, Hushållningssällskapet Skara
Tfn, 0730 5000 44, e-post: asa.rolin@hush.se

Detta material har delvis finansierats med EU-medel

